to inspire among members of the jury. But Neutelings Riedijk's architecture is genuinely popular. Being the result of an unconstrained imagination, it stimulates in turn the imagination of others. With its clear lines, with the bold aplomb of its masses, with its dramatic interiors, it transports people to fantastical places, 'to Tibet, the Wild West or Atlantis'.[6]

While in the bus to the Cultural Centre in Amersfoort, I asked the driver, a young woman wearing a hijab, for directions. She told me where to get off and added firmly: 'It's a great building.' Though I have asked directions to many buildings over the years, I had never heard such a spontaneous endorsement of architecture by a layperson. The man in the grey coat at the top of the belfry in Bruges may still be winding its clock, as if locked in a time of endless repetition. But the bus driver in Amersfoort was, so I felt, looking ahead to a time of boundless possibilities. She was right: the Cultural Centre is a great building. So are many other works in the oeuvre of Neutelings Riedijk. Together these monumental sanctuaries (the expression is Michiel Riedijk's) are powerful reminders of the role of the architectural imagination in the construction of community.

This article is an extract from an essay to be published by Park Books in 2021.

6
Willem Jan Neutelings, 'The Strip Drawing', introductory text for an edition on comic drawings and architecture, November 1996.

was om gezien en gehoord te worden vanuit de benedenstad, werd het MAS in Antwerpen opgericht om de stad van bovenaf te kunnen zien. Officieel is het een stadsmuseum, maar het werkt het best als een belvedère met een trap die, in tegenstelling tot die van een belfort, ruim en gemechaniseerd is. Het MAS heeft misschien geen klokken of een horloge, maar zijn architectuur is bedoeld om 'onze angsten te verslaan en onze trots te herwinnen'.[5] De angst is in dit geval niet die van het vuur, maar die van het verlies van identiteit in het licht van de globalisering.

Tot op de dag van vandaag worden de werken van Neutelings Riedijk door hun vakgenoten gezien als commerciële iconen; als uitzinnige, niet van humor gespeende objecten die bedoeld zijn om de aandacht te trekken van de pers en de gegoede middenklasse te imponeren, zo niet te verbijsteren — épater *le bourgeois*. Het Brugse ontwerp is inderdaad schokkend. Zijn vorm is schertsend, zelfs grof, met zijn massief en volumineus aanhangsel dat boven de ringweg zweeft. De ornamentiek van het gebouw is genadeloos, het tegenovergestelde van het kant dat het beweert na te bootsen. Het lijkt zorgeloos, zich misschien zelfs vrolijk te maken over de vijandschap die het moest opwekken onder de leden van de jury. Maar de architectuur van Neutelings Riedijk is oprecht populair. Als resultaat van een ongedwongen verbeeldingskracht stimuleert deze architectuur op haar beurt de verbeelding van anderen. Met haar heldere lijnen, het gewaagde aplomb van haar massa, haar dramatische interieurs, vervoert ze mensen naar fantastische plekken, 'naar Tibet, het Wilde Westen of Atlantis'.[6]

In de bus naar het Cultureel Centrum in Amersfoort vroeg ik de chauffeur, een jonge vrouw met een hidjab om, om me de weg te wijzen. Ze vertelde me waar ik moest uitstappen en voegde er met klem aan toe: 'Het is een geweldig gebouw.' Hoewel ik in de loop der jaren de weg heb gevraagd naar veel gebouwen, had ik nog nooit zo'n spontane goedkeuring van de architectuur gehoord door een leek. De man in de grijze mantel bovenin het belfort in Brugge mag dan nog steeds de klok opwinden, alsof hij opgesloten zit in een tijd van eindeloze herhaling, maar de buschauffeur in Amersfoort keek vooruit, zo had ik het gevoel, naar een tijd van grenzeloze mogelijkheden. Ze had gelijk: het Cultureel Centrum is een geweldig gebouw. Dat geldt ook voor veel andere werken in het oeuvre van Neutelings Riedijk. Samen vormen deze monumentale toevluchtsoorden (zoals Michiel Riedijk ze omschreef) een krachtige herinnering aan de rol die de architecturale verbeelding kan spelen in de opbouw van een gemeenschap.

Deze tekst is een fragment uit een essay dat in 2021 bij Park Books zal worden gepubliceerd.

Vertaling: David Peleman

5
Willem Jan Neutelings, 'Architecture and Local Identity', lezing voor een congres over architectuur in de Benelux, Antwerpen, 3 december 2010.

6
Willem Jan Neutelings, 'De striptekening', inleidende tekst voor een publicatie over striptekeningen en architectuur, november 1996.

Marrije Vanden Eynde

OMA's House of Danish Architecture

contents

OMA's huis van de Deense Architectuur

BLOX and public buildings on the harbour, among them the Black Diamond (1999, Schmidt Hammer Lassen)/
BLOX en publieke gebouwen aan de haven, waaronder de Zwarte Diamant uit 1999.

Copenhagen, busy road in the city centre that pierces BLOX/
Kopenhagen, drukke verkeersweg in de binnenstad die door BLOX heen boort.

BLOX and the former royal brewery from 1604 in the historical city centre/
BLOX en de voormalige koninklijke brouwerij uit 1604 in de historische binnenstad.

In the coming decades BLOX in Copenhagen, designed by OMA and inaugurated in 2018, will be the physical centre of the debate on Danish architecture. The programme is ambitious to say the least: it unites the Danish Architecture Centre (with a museum as its core), office space with shared work stations for the innovative building industry, a fitness centre, two restaurants and 22 apartments. This extremely diverse programme had to be realised in a particularly controversial spot: a quay-side location, divided in two by a busy road and surrounded by the seventeenth-century urban fabric of Copenhagen.

The commission for the building was issued by Realdania, a philanthropic non-profit organisation that annually awards an average of 1 billion crowns (some 134 million euros) to projects that 'improve the quality of urban space'. It awarded the project to OMA, which had beaten Herzog & de Meuron and the Danish offices 3XN and Lundgaard & Tranberg in a competition, in 2006. The decision to work with OMA marked the launch of a 14-year-long controversy. Even before construction started in 2013, both office and commissioner had been inundated with protests and lawsuits. After the opening in May 2018, the media storm intensified.

The first reviews were published in *Berlingske* and *Politiken*, Denmark's biggest newspapers. Both gave the building two out of six stars and used the hardly subtle word *misfoster* (monstrosity).[1] According to the reviewers, BLOX was too big, too loud, aesthetically unsophisticated and failed to create any connection between itself and its surroundings. What really seemed to annoy its critics, however, were what they called its 'un-Danish' properties.[2] *Politiken*'s architecture editor Kasper Ifversen evaluated the building as follows: BLOX 'is blind to the degree of finish that characterises Danish architecture' and 'has nothing sound to contribute to Danish good taste'.[3] In addition, *The Guardian* headlined: 'Urban Jumble: the Building that Wants to Upset the Calm of Copenhagen.'[4]

According to specialist journal *Arkitekten*, BLOX unearthed the Danish paradox. On the one hand, Danish ideals have become mainly export products: 'Together with architecture post-Gehl city planning, Copenhagen and "Copenhagenisation", sustainability and sustainable technologies are all highly sought-after export commodities.'[5] Hence, the

1
Kasper Ifversen, 'Blox er blevet et misfoster', *Politiken*, 25 April 2018; Torben Weirup, 'BLOX — den grimme bygning med de indre værdier', *Berlingske,* 2 May 2018.
2
'Danish properties' refers to both simple, elegant and functionalist design, a renowned design tradition that originated in the 1940s, and to the focus on the human scale that was put on the agenda by Jan Gehl in the 1970s.
3
Ifversen, 'Blox er blevet et misfoster', op. cit. (note 1).
4
Oliver Wainwright, 'Urban Jumble: the Building that Wants to Upset the Calm of Copenhagen', *The Guardian*, 1 May 2018.
5
Oliver Lowenstein, 'BLOX: krydsfelt', *Arkitekten*, 14 September 2018.

BLOX in Kopenhagen, ontworpen door OMA en ingewijd in 2018, zal de komende decennia het fysieke centrum vormen van het debat over de Deense architectuur. Het programma is op zijn zachtst gezegd ambitieus: het verenigt het Deense architectuurcentrum (met een museum als kern), kantoorruimte met co-werkplekken voor de innoverende bouwindustrie, een fitness, twee restaurants én 22 appartementen. Dat uitermate diverse programma moest op een zeer beladen plek gerealiseerd worden. De site ligt aan de havenkade, wordt door een drukke weg in tweeën verdeeld en is door het zeventiende-eeuwse weefsel van Kopenhagen omgeven.

De opdracht voor het gebouw werd uitgeschreven door Realdania, een filantropische non-profitorganisatie, die jaarlijks gemiddeld één miljard kronen (ongeveer 134 miljoen euro) toekent aan projecten die 'de kwaliteit van de stedelijke ruimte verbeteren'. Het project werd al in 2006 toegewezen aan OMA, dat in een competitie Herzog & de Meuron en de Deense bureaus 3XN en Lundgaard & Tranberg het nakijken gaf. De keuze voor OMA was het startschot voor een 14 jaar durende controverse. Nog voor de bouw in 2013 startte, werden het bureau en de opdrachtgever met protesten en rechtszaken overspoeld. Na de opening in mei 2018 wakkerde de mediastorm verder aan.

De eerste recensies werden gepubliceerd in *Berlingske* en *Politiken*, de grootste kranten van Denemarken. Beide gaven het gebouw twee uit zes sterren en gebruikten weinig subtiel het woord *misfoster* (misbaksel).[1] Volgens de recensenten is BLOX te groot, te schreeuwerig, esthetisch niet geraffineerd, en wordt er geen enkele samenhang tussen het gebouw en de omgeving gecreëerd. De recensenten lijken zich echter vooral te ergeren aan wat ze 'on-Deense' eigenschappen noemen.[2] Kasper Ifversen, de architectuurredacteur van *Politiken*, maakt de volgende evaluatie: BLOX 'heeft helemaal geen oog voor de afwerking die de Deense architectuur kenmerkt' en 'is geen deugdelijke toevoeging aan de goede Deense smaak'.[3] Ook *The Guardian* kopt 'Stedelijke wirwar: het gebouw wil de kalmte van Kopenhagen omverwerpen'.[4]

Volgens het vaktijdschrift *Arkitekten* legt BLOX de Deense paradox bloot. Enerzijds zijn de Deense idealen vooral een exportproduct geworden: 'Samen met de architectuur zijn de post-Gehl-stadsplanning, Kopenhagen en "Copenhagenization",

1
Kasper Ifversen, 'Blox er blevet et misfoster', *Politiken*, 25 april 2018; Torben Weirup, 'BLOX — den grimme bygning med de indre værdier', *Berlingske*, 2 mei 2018.
2
Met 'Deense eigenschappen' wordt verwezen naar zowel het eenvoudige, elegante en functionalistische ontwerp, een befaamde ontwerptraditie ontstaan in de jaren 1940, als naar de focus op de menselijke schaal, door Jan Gehl geagendeerd in de jaren 1970.
3
Ifversen, 'Blox er blevet et misfoster', op. cit. (noot 1).
4
Oliver Wainwright, 'Urban jumble: the building that wants to upset the calm of Copenhagen', *The Guardian,* 1 mei 2018.

contents

words and images published by the media actively contribute to the spreading of the Danish ideal. Danish modesty thus gained international fame and actual Danish architecture became a mass product as well. On the other hand, BLOX relies on the new generation, of which OMA disciple Bjarke Ingels is Denmark's major architectural export product. Ingels's office BIG relies heavily on spectacular and mediagenic buildings — which 'Danish design' emphatically does *not* stand for. Ingels's style was not nicknamed 'Superdanish' without reason: it refers to the 'Superdutch' movement that is also characterised by iconic and experimental buildings.

OMA partner and BLOX project leader Ellen van Loon wants to express the connection between the influential Superdutch architecture and the new Danish wave and underline the paradox, as she explains in an interview with Dutch newspaper *de Volkskrant.* She gives short thrift to traditional perceptions and turns 'the ideal image of Copenhagen upside down'.[6] OMA breaks the taboo of Danish architecture and hits it where it hurts: its architecture centre.

However, the biggest disgrace, say the critics, is the importance that is shamelessly attached to the car. As a circulation hub the building provokes, because the car is given the upper hand via a major road that penetrates the project. 'Even the bicycles are in the basement,' writes *Politiken*'s incensed Ifversen on the subject of the 'debasement' of Denmark's bicycle-friendly climate.[7] According to Van Loon, the clash of noise and speed is meant to evoke the excitement of busy places such as Broadway. But how appropriate is this metropolitan approach in a city like Copenhagen? 'OMA has tried to turn a village into a metropolis,' said then city architect Jan Christiansen.[8] The unrelentless undermining of Copenhagen's strong identity as a cycling city has provided the critics with extra ammunition.

BLOX is, among other things, at the basis of an actual civil movement that has named itself *Arkitekturoprøret* (Architectural Uprising). Like its Swedish predecessor *Arkitekturupproret*, which saw the light of day in 2015 and used the slogan 'There are alternatives to square boxes', the movements wants to rehabilitate the architecture of the historical city centre and destroy 'the contemporary soulless boxes'. Using the slogan 'Let's build beautifully again', the Facebook group invites the redefinition of urban architecture. Such calls for quality often imply a longing for a more classic way of building: 'Let's build like we used to.'[9] The spokesperson explains the need for action by using Hans Christian Andersen's fairy tale *The Emperor's New Clothes* as an example. The emperor, in this instance the commissioner and the architect, is full of self-deception and self-importance and thinks he possesses something wonderful. His people applaud the design, because no one wants to come across as an ignorant fool. Who would dare to admit that they do not understand modern architecture? Fortunately, there is *Arkitekturoprøret*, the little boy that scoffingly points his finger at the building and blurts out that what everyone secretly suspects: it is naked, stripped of its potential to be valuable.

On the forum of Arkitekturoprøret's Facebook group, BLOX is the subject of unremitting jeers. According to Ifversen, this is a tried and tested way to stand up to the elite and give the people a say in that which is rightfully theirs: the public space.[10] But like in so many other places in the digital landscape, there is little room for constructive debate here. It appears the debate mainly centres on 'beautiful' versus 'ugly'; participants defend their own convictions by insulting their opponents with, admittedly, some creativity. In May 2019, the readers of newspaper *Berlingske* celebrated BLOX's one-year anniversary by awarding it a prize for 'the ugliest building in Copenhagen'.[11] The article's headline, 'Cynical, Egotistical, Sterile Glass Block Turns Its Back on Nearby Buildings', is an example of the many insults it lists.[12]

In the opinion piece 'Architects about BLOX: We Are Lucky to Have such a Striking Building', leading Danish architecture offices such as Dorte Mandrup and 3XN, on the other hand, extend the building a hearty welcome.[13] On the basis of their authority, they try to shed a different light on BLOX: 'Architecture can and must contribute to the pushing back of boundaries. No city should be static and museum-like. We should therefore be pleased that Denmark has BLOX, which contributes to putting Copenhagen on the map as an international city.'[14] They advocate innovation, considering 'newness' and 'modernity' the equivalent of 'quality'. The architects refer to the resistance Arne Jacobsen met when he designed the

6
Kirsten Hannema, 'Kopenhagen een softe, groene fietsstad? Architectenbureau OMA provoceert met een *bebouwd snelwegviaduct*', *de Volkskrant*, 5 July 2018.

7
Ifversen, 'Blox er blevet et misfoster', op. cit. (note 1).

8
Filip Knaack Kirkegaard, 'Blox fra tre vinkler: Det er "rimelig vellykket" og "kunne have været værre"', *Politiken Byrum*, 4 May 2018.

9
Although the number of followers in Denmark (4,000) is modest as yet, the number of followers in Sweden is 34,000.

10
Kasper Ifversen, 'Arkitekturoprør breder sig fra Sverige: De hænger førende arkitekter ud, hader firkantede kasser og kårer den grimmeste by', *Politiken*, 4 May 2019.

11
s.n., 'Nomineret til Københavns grimmeste bygning: "Kynisk, egoistisk, steril glasblok uden en eneste venlige hånd til nabobygninger"', *Berlingske*, 9 May 2019.

12
Henrik Dannemand en Natalie Ostrynski, 'Østerport er kåret til Københavns grimmeste bygning: "Det ligner Dødsstjernens HR-kontor"', *Berlingske*, 15 May 2019.

13
Louise Becker et al., 'Arkitekter om Blox: vi skal glæde os over, at Danmark har fået et markant hus', *Politiken*, 13 May 2018.

14
Ibid.

duurzaamheid en duurzame technologieën allemaal heel gewilde exportwaren.'[5] De verbeelding en de verwoording in de media dragen actief bij aan het verspreiden van het Deense ideaal. De Deense bescheidenheid kreeg zo internationale faam, maar de eigenlijke architectuur werd ook een massaproduct. Anderzijds leunt BLOX aan bij de nieuwe generatie, waarvan Bjarke Ingels, een discipel van OMA, het grootste Deense architecturale exportproduct is. BIG, het bureau van Ingels, beroept zich in hoge mate op spectaculaire en mediagenieke gebouwen, waar het 'Deense design' net *niet* voor staat. De stijl van Ingels kreeg niet voor niets de naam 'Superdanish', verwijzend naar de 'Superdutch' stroming, eveneens gekenmerkt door iconische en experimentele gebouwen.

Ellen van Loon, partner bij OMA en projectleider van BLOX, wil de verbinding tussen de invloedrijke Superdutch architectuur en de nieuwe Deense golf verbeelden en de paradox onderstrepen. Dat vertelt ze in een interview met *de Volkskrant.* Ze maakt korte metten met de traditionele perceptie en zet 'het ideaalbeeld van Kopenhagen op z'n kop'.[6] OMA schopt tegen het heilige huis van de Deense architectuur op de plaats waar dat het meest pijn doet: het architectuurcentrum.

De grootste schande, volgens de recensenten, is evenwel het belang dat schaamteloos aan de auto wordt toegekend. Het gebouw als kruispunt van circulatiestromen provoceert, omdat de auto de bovenhand krijgt via een grote rijweg die het project doorboort. 'Zelfs de fietsen staan in de kelder,' schrijft Ifversen van *Politiken* met de nodige verontwaardiging over de 'keldering' van het Deense fietsvriendelijke klimaat.[7] Volgens Van Loon moet de clash van het lawaai en de snelheid het grootse gevoel oproepen van drukke plekken als Broadway. Maar is zo'n grootstedelijke aanpak in Kopenhagen wel gepast? 'OMA heeft geprobeerd om een dorp te veranderen in een metropool,' zegt de toenmalige stadsarchitect Jan Christiansen.[8] Dat de sterke identiteit van Kopenhagen als fietsstad in één beweging wordt ondermijnd, heeft de critici extra munitie bezorgd.

BLOX ligt mede aan de basis van een heuse burgerbeweging die zichzelf *Arkitekturoprøret* (Architectuuropstand) gedoopt heeft. Net als haar Zweedse voorloper *Arkitekturupproret*, die in 2015 het daglicht zag met de slogan 'Er zijn alternatieven voor vierkante dozen', wil de vereniging eerherstel voor de architectuur van de historische binnenstad en een vernietiging van 'de hedendaagse zielloze blokken'. Onder de slogan 'Laat ons opnieuw mooi bouwen' nodigt de Facebookgroep uit om de stedelijke architectuur te herdefiniëren. Die roep om kwaliteit betekent vaak een verlangen naar een klassiekere bouwwijze: 'Laat ons bouwen zoals vroeger'.[9] De woordvoerder legt de behoefte aan actie uit aan de hand van *De nieuwe kleren van de keizer*, een sprookje van Hans Christian Andersen. De keizer, vertolkt door de opdrachtgever en de architect, is vervuld van zelfbedrog en eigendunk, en denkt dat hij iets prachtigs in handen heeft. Het volk juicht het ontwerp toe, omdat niemand als een onwetende dwaas wil overkomen. Wie durft toe te geven de moderne architectuur niet te begrijpen? Gelukkig is er *Arkitekturoprøret*, het kleine jongetje dat spottend naar een gebouw wijst en durft te zeggen wat iedereen stiekem al vermoedde: het is naakt en beroofd van de mogelijkheden om waardevol te zijn.

Op het forum van de Facebookgroep van *Arkitekturoprøret* is BLOX het onderwerp van voortdurende beschimping. Volgens Ifversen is het een beproefde manier om zich tegen de elite af te zetten en de bevolking weer zeggenschap te geven over wat haar toebehoort: de publieke sfeer.[10] Maar zoals op zovele plekken in het digitale landschap is er weinig ruimte voor een constructief debat. Het lijkt voornamelijk te draaien om 'mooi' versus 'lelijk' en het verdedigen van het eigen gelijk door met enige creativiteit de tegenpartij te beledigen. In mei 2019 werd het eenjarig bestaan van BLOX 'gevierd' met de prijs voor 'Het lelijkste gebouw van Kopenhagen', uitgereikt door de lezers van de krant *Berlingske*.[11] De kop 'Cynisch, egoïstisch, steriel glasblok dat zich helemaal van de nabije gebouwen afwendt' is een voorbeeld van de vele beledigingen die opgesomd worden.[12]

In het opiniestuk 'Architecten over BLOX: we zouden blij moeten zijn dat we zo'n markant gebouw hebben gekregen' heten toonaangevende Deense architectuurbureaus als Dorte Mandrup en 3XN het gebouw dan weer hartelijk welkom.[13] Vanuit hun autoriteit proberen ze een ander licht op BLOX te werpen. 'Architectuur kan en moet meewerken aan het verleggen van grenzen. Geen enkele stad zou statisch en museumachtig mogen zijn. Daarom zouden we blij moeten zijn dat Denemarken BLOX heeft, dat bijdraagt aan het op de kaart zetten van Kopenhagen als internationale stad.'[14] Er wordt voor vernieuwing gepleit, terwijl 'nieuw zijn' en 'modern zijn' als het equivalent van kwaliteit wordt behandeld. De architecten verwijzen naar de weerstand die ook Arne Jacobsen ondervond toen hij het SAS-hotel in Kopenhagen ontwierp. Vandaag is het

5
Oliver Lowenstein, 'BLOX: krydsfelt', *Arkitekten*, 14 september 2018.

6
Kirsten Hannema, 'Kopenhagen een softe, groene fietsstad? Architectenbureau OMA provoceert met een *bebouwd snelwegviaduct*', *de Volkskrant*, 5 juli 2018.

7
Ifversen, 'Blox er blevet et misfoster', op. cit. (noot 1).

8
Filip Knaack Kirkegaard, 'Blox fra tre vinkler: "Det er rimelig vellykket" og "kunne have været værre"', *Politiken Byrum*, 4 mei 2018.

9
Voorlopig is de navolging in Denemarken nog bescheiden met 4.000 leden, maar in Zweden zijn er al 34.000 volgers.

10
Kasper Ifversen, 'Arkitekturoprør breder sig fra Sverige: De hænger førende arkitekter ud, hader firkantede kasser og kårer den grimmeste by', *Politiken,* 4 mei 2019.

11
s.n., 'Nomineret til Københavns grimmeste bygning: "Kynisk, egoistisk, steril glasblok uden en eneste venlige hånd til nabobygninger"', *Berlingske*, 9 mei 2019.

12
Henrik Dannemand en Natalie Ostrynski, 'Østerport er kåret til Københavns grimmeste bygning: "Det ligner Dødsstjernens HR-kontor"', *Berlingske*, 15 mei 2019.

13
Louise Becker et al., 'Arkitekter om Blox: vi skal glæde os over, at Danmark har fået et markant hus', *Politiken*, 13 mei 2018.

14
Ibid.

contents

Copenhagen SAS hotel. Today, the building is an integral part of the cityscape and is regarded as a highlight of Danish architecture history. This reference implies that in the case of BLOX, too, public opinion will come around in the end: people just don't get it, yet; modern architecture needs time to sink in. These are the people from the Andersen fairy tale all over again, but in this case the emperor is right.

Other Copenhagen icons, such as Schmidt Hammer Lassen's Black Diamond (1999) and Henning Larsen's Opera (2005), had a hard time of it as well. They evolved from vilified new buildings into valued treasures. Along with the theatre, they were the first public buildings on the harbour front that were meant to give the city a new elegance, just like BLOX. Although *Berlingske*'s 2019 poll of the ugliest building in the city still nominated the Opera, the building received few votes. This shows the relativity of the whole discussion: when a new target presents itself, the debate shifts and other architectural issues surface. It also shows how the media, through such polls among other things, facilitate the changing reception and perception of architecture.

The discussion about BLOX is indicative of the precariousness of the positions that are defended in the Danish architecture debate and the influence of the media. On the occasion of the awarding of the prize for the ugliest building — won by the Østerport station in 2019 — the Danish Architecture Centre (DAC) raised the subject in its morning forum: 'How are we supposed to hold a dispute about architecture if we can't agree on taste? In BLOX, the DAC brought the different voices together: the *Berlingske* editor, the director of the architects' association and the chairman of Arkitekturoprøret. But even this debate about the debate failed to provide the audience with an answer to the question of what kind of architecture should be built and why. And perhaps that is a good thing. It is not the task of an architecture centre to create consensus on what is appropriate or inappropriate, or to agree on good taste. It is precisely in this respect that OMA's provocative architecture makes BLOX a house that forces the Danes to choose position.

Translation: InOtherWords, Maria van Tol

Adrian Forty

Disappointment

Teleurstelling

gebouw niet meer uit het stadsbeeld weg te denken en wordt het als een hoogtepunt in de Deense architectuurgeschiedenis beschouwd. Die verwijzing impliceert dat ook in het geval van BLOX de publieke opinie op termijn zal bijdraaien: de mensen hebben het niet gesnapt, de moderne architectuur moet even bezinken. Het is opnieuw het volk uit het sprookje van Andersen, maar hier heeft de keizer gelijk.

Andere iconen in Kopenhagen, zoals de Zwarte Diamant van Schmidt Hammer Lassen (1999) en de Opera van Henning Larsen (2005), kregen het ook hard te verduren. Ze zijn van verguisde nieuwbouw naar waardevolle schatten geëvolueerd. Samen met de schouwburg waren het de eerste publieke gebouwen aan het havenfront, die de stad een nieuwe allure moesten geven, net als BLOX. In de peiling van *Berlingske* uit 2019 over het lelijkste gebouw van de stad was de Opera nog altijd genomineerd, maar het gebouw kreeg weinig stemmen. Het toont de relativiteit van de hele discussie: als er zich een nieuwe schietschijf aanbiedt, verschuift het debat en komen andere kwesties over architectuur aan de oppervlakte. Het geeft ook aan hoe media, onder andere via dergelijke peilingen, de wisselende receptie en perceptie van de architectuur in de hand werken.

De discussie omtrent BLOX is tekenend voor de precaire posities die in het Deense architectuurdebat verdedigd worden en voor de invloed van de media. Naar aanleiding van de uitreiking van de prijs voor het lelijkste gebouw — in 2019 uitgereikt aan station Østerport — werd dit onderwerp door het Deense Architectuur Centrum (DAC) aangekaart in het ochtendforum: 'Wat moeten we beginnen met het architectuurdebat als we het nooit eens worden over smaak?' DAC bracht in BLOX de verschillende stemmen samen: de redactrice van *Berlingske*, de directeur van de architectenvereniging en de voorzitter van *Arkitekturoprøret*. Maar zelfs van dit debat over het debat werden de toehoorders niet veel wijzer over wat voor architectuur er nu gebouwd moet worden en waarom. En dat is misschien maar goed ook. Een architectuurcentrum is er niet om consensus te vinden over wat gepast of ongepast is, of om het eens te worden over goede smaak. Net op dat punt maakt OMA's provocatieve architectuur van BLOX een huis dat de Denen dwingt om positie in te nemen.